

ἐν μέσῳ τῶν χειροκροτηροτημάτων τῆς Αἰκατερίνης, τῆς μητρὸς τῆς καὶ τοῦ Ἰορδάνης· λαβὼν δὲ τὸν στέφανον, δι' ἐστέφθη, προέτεινε τὸ ποτήριόν του.

— Ὁ βασιλεὺς πίνει! . . ἐφώνησαν οἱ συνδυατομόνες.

— Ἐκλέξατε τὴν βασιλίσσαν, εἶπε μειδιῶν ὁ Ἰάκωβος.

Ὁ γέρον ὑπέδειξε τὴν Αἰκατερίνην. — Πολὺ καλὰ, εἶπεν ὁ παράφρων τῆς Ἀμβέρσης, ἀφοῦ μ' ἐξεθρονίσατε, τί δῶρον θὰ κάμετε εἰς τὴν κυρίαν;

— Τὴν ζωηροτέραν ἀγάπην μου. — ὦ! ὦ! παρὰ πολὺ ἰσχυρὸν πρᾶγμα.

— Καὶ ἐπὶ πλέον... Σύρων τότε ἐκ τοῦ μεγάλου θυλακίου τοῦ ποδῆρους ἐνδύματός του χαρτοφυλάκιον, καλῶς πεπληρωμένον μεγάλων ποσοτήτων, καὶ ἀνοίγων αὐτὸ προσέφερεν εἰς τὸν Ἰάκωβον λέγων·

— Ἴδου, τέλλον μου τί ὁ βασιλεὺς τῆς ἑορτῆς ταύτης δίδει εἰς τὴν μνηστήν. Δέχθητε τὸ φιλικὸν τοῦτο δῶρόν μου· γνωρίζω ὁποίαν καλὴν χρῆσιν θὰ κάμητε τούτου. Ὁ πληρὼν διὰ τῆς δόξης τοῦ ὀνόματός του τὴν Εὐρώπην ὅλην, θὰ γνωρίσῃ βεβαίως νὰ φανῇ ἄξιος καὶ τοῦ πλούτου, ὡς εἶναι τῆς δόξης. Τὸ κατ' ἐμὲ ὀφείλω ν' ἀποσυρθῶ· εἶμαι εὐχαριστημένος, ἀπολαύσας ὅ,τι ἐπεθύμουν. Ἰορδάνης, Αἰκατερίνη, μὴ λησμονεῖτε εἰς τὰς προσευχάς σας τὸν Σαμουήλ Βάν Ὀρντ.

— Σαμουήλ! . . τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ κραυγὴ ἢ ἀφ' ὧν τῶν στομάτων ἐξεληούσα. Ὁ ζωγράφος ἐδίστασεν ὀλίγον, ἀλλὰ τὸ συγκρατήσαν αὐτὸν αἶσθημα ἀστραπῆς μόνον ἔσχε τὴν διάρκειαν· ὁ Ἀδάμ ἠγέρθη, ἵνα ῥιφθῇ εἰς τὰς ἀγκάλας τὰς αὐτῶ ἠνεωγμένας. — Πτωχέ μου ἀδελφέ! . . Εἰς τὸν διάβολον αἱ ἔριδες!

Ἡ Αἰκατερίνη ἐκρέματο ἥδη ἐκ τοῦ λαιμοῦ τοῦ θείου της.

— Εὐχαριστῶ σε, Ἰάκωβε, εἶπεν ὁ Βάν Ὀρντ, σὲ, ὅστις μοὶ δίδεις υἱὸν καὶ μοὶ ἀποδίδεις ἀδελφόν.

Καὶ διςσταυρουμένων τῶν ἐρωτήσεων, ὁ παράφρων εἶπε μετ' ἀνυπομονησίας.

— Ἐλᾶτε δᾶ, ἐπανακαθίσωμεν εἰς τὴν τράπεζαν. Ἡ συγκίνησις ἀποξηραίνει τὸν λάρυγγα.

— Ἐχει δίκαιον, ἀπήντησε γελῶν ὁ Ἰορδάνης. Ἔσο ἡσυχος, Τοβία, θὰ γράψω εἰκόνα τῆς οἰκο-

γενειακῆς μας σκηνῆς, καὶ δὲν θέλω σὲ λησμονῆσαι.

— Εὖγε! ἰδού ἐγὼ ἀσφαλῆς νὰ φθάσω ad saecula!

Ὁ Σαμουήλ ἦτο εἰς τὴν θέσιν του, καὶ προέτεινε ποτήριον εἰς ὑπνέτην πληρώσαντα αὐτὸ, ὅπερ ὁ πρεσβύτερος ἔφερεν εἶτα εἰς τὰ χεῖλη. Καὶ ἡ ὁμήγουρις ἅπασα ἐν μιᾷ φωνῇ καὶ ἐν ἐκλύσει χαρᾶς ἀνέκραξεν·

— Ὁ βασιλεὺς πίνει!

— Ὁ Βασιλεὺς πίνει! . . ἐπανελάβεν ὁ καλλιτέχνης Ἰορδάνης· οὕτω θὰ ὀνομάσω τὴν εἰκόνα μου.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ Ι. ΠΑΠΠΑΖΟΓΛΟΥΣ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΚΙΝΑΣ.

Τὴν ἑσπέραν τῆς Παρασκευῆς 40/22 Δεκεμβρίου λήξαντος ἔτους οἱ Παρίσιοι ἐπανηγυρίσαντο τὴν ἐπέτειον μνήμην τῆς γενέσεως τοῦ Εὐριπίδου τῆς Γαλλίας, Ἰωάννου Ρακίνα. Οὕτως ἐν μὲν τῇ Γαλλικῇ Θεάτρῳ ἐδιδάχθησαν ὁ τε Μιθριδάτης καὶ οἱ Δικασταὶ ἀναμεταξὺ ἀναγνωσθείσης καὶ ὠδῆς τινος ὑπὸ τῆς Δεσποσύνης Φαβάρτου, ἐν δὲ τῇ Ὠδείῳ ἢ Ἀρδρονίχῃ καὶ οἱ Δικασταὶ (Plaideurs), πάντα ταῦτα δράματα τοῦ αὐτοῦ Ποιητοῦ.

Ὁ Ἰωάννης Ρακίνας ἐγεννήθη τὴν 9/21 Δεκεμβρίου 1639 ἐν Φερτεμιλώνῃ, ἔνθα ὁ πατήρ αὐτοῦ ἦν λογιστὴς τῶν ἀλαταποθηκῶν, ἐσπούδασε δὲ ἐν τῇ Μονῇ Port-Royal ἐν Κήποις.

Πρώτη αὐτοῦ τραγωδία χρονολογεῖται κατὰ τὸ 1664, *Θηβαῖς* ἢ οἱ Ἀδελφοὶ Ἐχθροί. Μετὰ παρέλευσιν διετίας ἐξέδωκε τὸν *Ἀλέξανδρον* ἐρανισθείς αὐτὸν ὑπὸ πολλῶν ἱστορικῶν, ἰδίως ἐκ τοῦ ὁγδόου βιβλίου τοῦ Κοϊντίου Κουρτίου. Ἡμέραν τινα ἀνέγνωσεν αὐτὸν πρὸς τὸν Κορνήλιον, οὗτος δ' ἀπήντησεν αὐτῷ ὡς ἐφεξῆς· « Ἡ » τραγωδία σου αὕτη δείκνυσι καθαρῶς ὅτι κέ » κησαι σπουδαῖα προσόντα διὰ τὴν Ποίησιν » ἀλλ' οὐχὶ καὶ προσόντα διὰ τὴν Τραγωδίαν. » Κρίσις τοσοῦτον αὐστηρὰ ἀπεθάρρυνεν εὐθὺς τὸν πρωτόπειρον δραματοποιὸν, ἀλλ' οἱ φίλοι του Μολιέρος καὶ Βοαλὼ ἀνεζωπύρωσαν αὐτὸν καὶ τὸν προέτρεψαν νὰ παραστήσῃ τὸ δράμα του.

Ὁ Θίασος τοῦ Μολιέρου ἐκ κωμικῶν συγκεί-

μενος προσώπων παρέστησε τὸν Ἀλέξανδρον καὶ ἐντελῶς ἀπέτυχεν, αὐτῇ δὲ παρασταθεὶς ὑπὸ τοῦ θιάσου τοῦ βουργουνδικοῦ ξενοδοχείου ἐπέτυχεν καὶ τὸ κοινὸν ὑπεδέχθη αὐτὸν μετ' εὐνοίας.

Ἐν τῇ Ἀνεκδοτικῇ Ἱστορίᾳ περὶ τοῦ Ἀρχαϊκοῦ ἐν Γαλλίᾳ Θεάτρου, ὁ κ. Δουκάσιος ἀναφέρει τὸ ἐξῆς ἐγγικτικὸν ἀνέκδοτον περὶ τοῦ δράματος τούτου. — Ἀββᾶς τις παρευρίσκειτο εἰς ἐκφώνησιν λόγου τινος κάμων διάφορα τρομακτικὰ σχήματα καὶ ἐπαναλαμβάνων ἀενάως τοὺς ἐξῆς λόγους, « ὦ Ῥακίνα! ὦ Ῥακίνα! — Θεέ μου εἶπεν αὐτῷ φίλος τις, τί ἔχετε καὶ πάντοτε τὸ ὄνομα τοῦ Ῥακίνα ἐκφέρετε; — Αἶ φίλε μου, ἀπεκρίθη ὁ Ἀββᾶς, δὲν παρατηρεῖτε ὁποῖα ταυτότης τῆς θέσεως καὶ ἐκείνης τοῦ συγγραφέως τοῦ Ἀλέξανδρου; — Ποία; ἠρώτησεν ἐκ νέου ὁ φίλος — Τὸν λόγον τούτον, ἀπήντησεν ὁ Ἀββᾶς, ἐγὼ τὸν συνέγραψα . . . εἶναι ἀξιολύμωστος! ἀλλ' ὁ ἀλιτῆριος οὗτος τὸν καταστρέφει καθὼς ὁ θιάσος τοῦ Μολιέρου ἀπέτυχεν εἰς τὴν παράστασιν τοῦ Ῥακινείου δράματος· ἐὰν ἔδιδον τὸν λόγον εἰς ἄλλον ῥήτορα, θὰ ἐπετύγχανον ἴσως, ὅπως ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τῷ Βουργουνδικῷ Ξενοδοχείῳ.

Κατὰ τὸ 1667 ἐξέδωκε τὴν Ἀνδρομάχην ἔρانيσθεις τὴν ὑπόθεσιν ἐκ τοῦ 3 βιβλίου τῆς Αἰνείαδος τοῦ Βιργιλίου. Μετὰ τσαύτης τέχνης καὶ ἀπαραμίλλου ἐνεργείας ὁ ἥθοποιὸς Μοντφλερὺ παρέστησε τὴν μανίαν καὶ τὰς παραφρονας τοῦ Ὀρέστου, ὥστε ἀπέθανεν. Ἄλλος δὲ ἥθοποιὸς Μουδόργος ὀνόματι, ἐγένετο ὡσαύτως θυμὰ τῆς τέχνης του πρὸ τούτου, παριστάνων ἐν τῷ δράματι Μαριάννης δὲ Τριστάν. Ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ οἱ ἥθοποιοὶ δὲν ἔχαιρον τὴν ὑπόληψιν ἢ καὶ σήμερον, ὥστε φιλόλογός τις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἔλεξεν ὅτι «Οὐδέποτε ἐν τοῖς ἐφεξῆς θὰ ὑπάρξῃ πλέον ποιητὴς μὴ ἐπιθυμῶν τὴν θυσίαν ἑνὸς κωμικοῦ ἅπαξ τοῦλάχιστον ἐν τῇ ζωῇ του.»

Ἡ Ἀνδρομάχη ὑπερηύξησε τὴν φήμην τοῦ Ῥακίνα, ὅστις ἔσχε καὶ τοὺς θαυμαστάς καὶ τοὺς φανατικούς ἐχθρούς.

Ἐσπέραν τινὰ, πρωτόπειρός τις νεᾶνις ἦττον ἐπιδείξει καὶ δύσμορφος ὑπεκρίνετο τὴν Ἀνδρομάχην ἐν τῷ Γαλλικῷ θεάτρῳ, ἐνῷ δὲ ἔλεγε τοὺς ἐξῆς λόγους

Seigneur, que faites vous et que dira
la Grèce

Θεατὴς τις ἐκ τῆς κονίστρας (πλατείας) ἐφώναζεν οὕτως·

Que vous êtes, madame, une laide boug....

Παρατηρήσατε τὴν λέξιν ἣτις ὁμοιοκαταληκτεῖ μετὰ τὴν Grèce. Σημειώσεως ἄξιον ὅτι πρώτη ἡ Ἀνδρομάχη ἐγένετο αἰτία Παρωδίας, ἐπικληθείσης Mariώδους Ἐριδος, ἥς ἕνεκα ὁ Ῥακίνας ἡσθάνθη ἄφατον λύπην καὶ συνήθως ἔλεγεν «Μολονότι αἱ χειροκροτήσεις, ἃς ἀπέσπασα μ' ἐκολλάκευσαν ἀρετὰ, ἡ ἐλχίστη ἐπικροσις, ὅσον ἀθλίαν καὶ ἢ, ἀείποτε με προξενεῖ λύπην, λύπην ὑπερτέραν καὶ τῆς ἡδονῆς ἣν ἐγέννησαν οἱ ἔπαινοι».

Ὁ Ῥακίνας εἶχε θεῖον τινα θρησκομανῆ ὅστις λίαν ἐλυπεῖτο βλέπων τὸν ἀνεψιὸν του ἐπιβρεπῆ περὶ τὰ θεατρικά. Ὅπως ἀποσπάσῃ δὲ αὐτὸν ἐκ τῆς ἀκαθέκτου ταύτης δρμῆς, ἀφιέρωσεν αὐτῷ μετόχιόν τι τοῦ τάγματος ἐπὶ συνθήκῃ νὰ γίνῃ μοναχός. Ὁ Ῥακίνας ἔκτειρε τὴν κόμην πλὴν δὲν ἐπέσπευσε νὰ γίνῃ μοναχός. Ἄλλος τις θρησκομανῆς διεφειλονεῖκει περὶ τῆς κυριότητος τοῦ μετοχίου καὶ τὸ ἐκέρδησε μετὰ παρατεταμένην διαδικασίαν.

Δωδεκαετίαν διήλθε μονάζων ἀποκτήσας μεγάλην περὶ τὰ θεῖα εὐλάβειαν, ἀποβαλὼν δ' ὡσαύτως τὴν στιχομανίαν καὶ τὴν φιλοδοξίαν (ἣτις δυστυχῶς παρ' ἡμῖν ἐπιπολάζει), ἡ δὲ ἐν τῇ μονῇ μακροχρόνιος ἐνδιαίτησις οὐδόλως ἡδυνάτησε τὸν περὶ τὰ δράματα ὄργασμόν του.

Ἡμέραν τινα τοῦ ἔτους 1668 ὁ Ῥακίνας εὐρίσκειτο μετὰ τοῦ Βοαλῶ, Λαφονταίνου, Σαπέλλου, Φουρετιέρου, ἐν τῇ οἰκίᾳ περιφήμου τινος Ξενοδόχου ὀνομαζομένου Τὸ ἀγρίον. Κατὰ τὸ ἐπιδόρπιον, ὅτε αἱ κεφαλαὶ των ἦσαν ἐξημμέναι καὶ αἱ ἐκρήξεις τῆς εὐθυμίας ταχέως κῦβησαν ὁ Ῥακίνας διηγῆθη τοῖς φίλοις αὐτοῦ τὴν ἱστορίαν τῆς διαδικασίας του· καὶ συμβουλίου γενομένου ἀπεφασίσθη νὰ συντάξῃ κωμωδίαν σκώπτουσαν τοὺς τε αὐλικούς καὶ τὸ λογεῖον τῶν δικηγόρων, οἵτινες ἔσχον τὴν θρασύτητα ν' ἀποφανθῶσιν ἐναντίον τοῦ Ῥακίνα ὑπὲρ τοῦ θρησκομανοῦς.

Ἡ Κωμωδία Δικασταὶ ἐντεῦθεν ἔσχε τὴν γέννησίν της, καὶ τὸ κοινὸν ἀπεδέχθη αὐτὴν μετὰ δυσαρρεσκείας· πλὴν μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς μηνὸς ἐκ νέου παρασταθεῖσα ἔμπροσθεν τῆς αὐλῆς, ἐν τῷ Ἀγίῳ Γερμανῷ, διεσκεδάσε τὸν βασιλέα ἐπὶ πολὺ καὶ ἔκτοτε αἱ διαθέσεις τῶν ἐν τῇ κονίστρᾳ, συγκειμένη κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπὸ μεγάλων ἀνδρῶν αἴφνης μετεβλήθησαν. Μειδιάμα βασιλικὸν διέδωκε τοῖς πᾶσι φαιδρότητα τινα.

Τὰ ἐν τοῖς Δικασταῖς πρόσωπα εἰσὶ τύποι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, αἱ δὲ σκηναὶ εἰσιν ἐπεισόδια ἀπειράκις παρουσιαζόμενα ἀπέναντι τῶν δικαστηρίων. Παρ. χάριν οἱ στίχοι τοῦ *Περότρου Δαρτίου* πρὸς τὸν θυρωρὸν *Μικρογιάννην*.

»Καὶ σὺ ἔρχεσαι εἰς τὸ προκείμενον, λέγε τὴν οὐσίαν.»
εἰσιν ὑπαινιγμοὶ ἀνεκδότου τινὸς τῆς αὐτῆς·

Δικηγόρος τις, ἐπιφορτισθεὶς νὰ διεκδικήσῃ ὑπόθεσιν ἀνθρώπου τινὸς, εἰς ὃν ἤθελον νὰ ἐπιβρίψωσι τὴν γέννησιν ἑνὸς παιδίου, ἐπιτηδὲς ἔκαμνε παρεκβάσεις ἀλλοτρίας τῆς δίκης. Ὁ Δικαστὴς δὲν ἔπαυε νὰ τοῦ λέγῃ «Εἰς τὸ προκείμενον, ἐλθέ εἰς τὸ προκείμενον». Ἀπολίσσας τὴν ὑπομονὴν τοῦ δικηγόρου τελειώνει ἀποτόμως τὴν συνηγορίαν τοῦ κρᾶζων ὡς ἐξῆς· «Ἡ ὑπόθεσις εἶνε ἡ γέννησις ἑνὸς τέκνου, ἀλλ' ἐκεῖνος εἰς ὃν ἐπιβρίπτουν τὸ βάρος ἀρνεῖται αὐτὸ, ἰδοὺ ἡ ὑπόθεσις. Παραθέτομεν τὸ γαλλικὸν κείμενον ἵνα ἴδῃ τις καὶ τὴν λέξιν *fait* ποσάκις ἐπαναλαμβάναται ἀστείως· πῶς· «*Le fait est un enfant fait, celui qui on dit l'avoir fait nie le fait, voilà le fait*» Αἱ τραγωδίαί τοῦ Ρακίνα διεδέχθησαν ἀλλήλας ὡς ἐξῆς *Βρετανικὸς* κατὰ τὸ 1669, *Βερερίκη* 1670-71, *Βαριαζήτ* κατὰ τὸ 1672 *Μιθριδάτης* κατὰ τὸ 1673, *Ἰφιγένεια* κατὰ τὸ 1674.

Ἐν τινι τῶν παραστάσεων τοῦ *Βρετανικοῦ* ἡ παριστάνουσα τὸ πρόσωπον τῆς Ἀγριππίνης ἠθοποιὸς ἠπατήθη καὶ ἀντὶ νὰ εἴπῃ

«Ἔθηκε μὲν τὸν Κλαύδιον εἰς τὴν κλίνην μου, τὴν δὲ Ῥώμην εἰς τὰ γόνατά μου», εἶπεν, ἔθηκε τὴν Ῥώμην εἰς τὴν κλίνην μου τὸν δὲ Κλαύδιον εἰς τὰ γόνατά μου, τὸ δὲ τοιοῦτον ἐπὶ πολὺ ἐφαίδρυνε τὸ ἀκρατήριον.

Ἡ *Βερερίκη* ἔσχεν ἐπιτυχίαν μετὰ δακρύων. Ἐσπέραν τινὰ ἡ Γωσσίνη παριστάνουσα τὸ κύριον πρόσωπον κατέστη τόσον περιπαθὴς, τόσον συγκινητικὴ, ὥστε καὶ αὕτῃ ἡ φρουρὰ διεβράχῃ εἰς δάκρυα ἀφῆσασα νὰ καταπέσῃ τὰ πυροβόλα της.

Ὁ *Μιθριδάτης* παρῆξε μέγαν ἐνθουσιασμόν. Ἐκ τῶν παριστανόντων τὸ δρᾶμα τοῦτο ὁ ἠθοποιὸς Βωδοῦργος ἦτο δυσειδέστατος εἰς ἄκρον, ἡ δὲ δεσποσύνη Λεκουβραὶ παριστάνουσα ἑτερόν τι πρόσωπον τοῦ δράματος τῷ εἶπε τοὺς ἐξῆς στίχους.

Ἄ! Κύριε μεταβάλλεσθε τὸ πρόσωπον. . . Κακολόγος τις χειρώνας ἐφώναξεν ἐκ τῆς κονίστρας, Ἀφῆσατέ τον νὰ τὸ κάμῃ· τὸ δ' ὀξύπνημα τοῦτο διέχυσεν τὸν φόβον ἐν τῇ ἐκ νέου παραστάσει.

Ἡ *Φαίδρα* ἀνεφάνη τρία ἔτη μετὰ τὴν *Ἰφιγένειαν*. Ἡ τραγωδία αὕτη ἀντέβαινεν ὀλίγον εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ τοιούτου εἶδους μύθου, διότι ἐφάνη πολὰ ὕλομανῆς. Τὰ σιγάρα, αἱ ξύλιναι πίπαι, αἱ χειρίδες τῆς ἐποχῆς ἐγέννησαν ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν προσώπων. Τοσοῦτον δὲ ὁ Ρακίνας χαλεπῶς προσεβλήθη ἕνεκα τῶν ἀνεπιτυχῶν παραστάσεων τῆς *Φαίδρας* ὥστε ὠρκίσθη νὰ παραιτηθῇ τῶν θεάτρων.

Ἐν τούτοις μετὰ δεκαετίαν ἐνέδωκεν εἰς τὰς ἐξιτήσεις τῆς Κ. Μαιντενὼν καὶ συνέθεσε τὴν τραγωδίαν *Ἑσθήρ* διὰ τὰς ὑποτρόφους νεάνιδας τοῦ Ἀγίου Κύρου. Ἡ τραγωδία παρασταθεῖσα ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως μεγάλως ἐχειροκροτήθη. Ἐψιθυρίζετο μάλιστα ὅτι τὸ δρᾶμα ἐβριθεν ἀλληγορίων καὶ ὑπαινιγμῶν. Ὁ Ἀσσοῦηρος ἦν ὁ Λοδοβίκος 14, καὶ Ἑσθήρ ἡ Κυρία Μαιντενὼν, Ἀμάν ὁ Κ. Σουβοῦ. Ἡ κυρία *Sevigné* ἀποκαλεῖ τὴν Ἑσθήρ ἀριστούργημα τοῦ Ρακίνα ἀναμνησκομένη τῶν χειροκροτήσεων αἷς ἔσχε, γράφει ἔν τινι ἐπιστολῇ ὡς ἐξῆς· «Ὁ ποιητὴς ὑπερέβη ἑαυτὸν, ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν ὡς ἡγάπα τὰς φίλας του, διὰ τὰ ἱερὰ πράγματα πάντοτε ὁ αὐτὸς ἐστὶν οἷος καὶ διὰ τὰ εἰδωλολατρικά, πᾶν ἐστὶν ὠραῖον, πᾶν μέγα, πᾶν ἐγράφη ἐπαξίως». Πλὴν ἡ κρίσις αὕτη εἶναι ὑπερβολικὴ.

Μετὰ διετίαν συνέταξε τὴν *Γοθολίαν*, ἥτις ζῶντος αὐτοῦ δὲν ἐτέθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς· αὕτη κατὰ πρῶτον παρέστη κατὰ τὸ 1716 ἐνῶ ὁ Ρακίνας ἀπέθανε κατὰ τὸ 1699 τὴν 21 Ἀπριλίου. Ὁ Ρακίνας ἀμφίβαλλε περὶ τοῦ δράματός του, ὅπερ ἀπαθανάτισεν αὐτὸν, καὶ ὅπερ ὁ Βοαλὼ ἀπεκάλεσε τὸ ἀριστούργημα τοῦ Ρακίνα.

Ἡ εὐνοία τῆς Κ. Μαιντενὼν ἀνεβίβασεν αὐτὸν καὶ εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ ὑπουργοῦ, ὁ δὲ Λοδοβίκος 14 ἔλεγεν ἡμέραν τινὰ τῇ συζύγῳ του· «ἐπειδὴ εἶνε καλὸς ποιητὴς ἄρα καὶ δύναται νὰ γίνῃ καλὸς ὑπουργός; Καὶ τῶντι ἀληθῶς ἡ δύνατο εὐκολώτερον νὰ συγγράψῃ τραγωδίαν καὶ νὰ διασκεδάσῃ τὰ πλήθη, παρὰ νὰ συντάξῃ ἔγγραφον ἐπὶ πραγμάτων ἅτινα οὐδόλως ἐσπούδασεν ἡ ἐμελέτησεν. Ἐκτοτε ἀπεσύρθη εἰς τινα ἔπαυλιν ἐν Βερσαλλίαις, ἐκεῖθεν δὲ διερχόμενος ὁ Λοδοβίκος 14 οὐδόλως τὸν παρετήρησε καὶ ἐπειδὴ ὁ Ρακίνας, ὡς λέγει ὁ Βολταῖρος, δὲν ἦτο φιλόσοφος ὡς ἦτο ποιητὴς, ἀπέθανεν ὑποφέρων ἐπὶ ἐν ἔτος ζωὴν ἐναγώνιον. Τοιοῦτος ὁ μέγας τῆς Γαλλίας ποιητὴς Ρακίνας.

Εἰς τὴν μελέτην ταύτην ἔσχον βοηθήματα τὸν

Egger, ἰσόβιον γραμματέα τῆς Ακαδημίας, τὸν Μουρασῦρ, Βοκλὼ καὶ ἄλλους.

I. Γ. ΧΡΥΣΟΒΡΓΗΣ.

ΣΜΥΡΝΗΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ.

ΤΗ· ΚΥΡΙΑ· Ε. * * *.

Ἀναχωρῶν ἐξ Ἀθηνῶν, ὑπεσχέθην ὑμῖν νὰ Σᾶς διαβιβάσω ὁπόθεν ἂν τὸ βέϋμα τῆς ἀστάτου τύχης ἤθελε μὲ ρίψει, τὰς ἐντυπώσεις καὶ τὰς σκέψεις μου ἐπὶ τοῦ μέρους ἐκείνου, νὰ σᾶς ἐκθέτω ὅ,τι περιέργον ἤθελον ἶδει ἐν αὐτῷ, νὰ σᾶς ἀνακοινῶ ἐνὶ λόγῳ τὴν εὐθυμίαν μου, τὴν δυσθυμίαν μου, τὸν κόρον μου, ἢ τὴν νοσταλγίαν μου. Σεῖς πάλιν, ἐνθυμεῖσθε, ἀπεδέξασθε μετ' εὐχαριστήσεως τὴν ὑπόσχεσίν μου αὐτὴν καὶ μὲ διαβεβαιώσατε ἄφ' ἑτέρου ὅτι θὰ διεξέρχησθε μετὰ περιεργείας (φεῦ! διατὶ ὅχι μετὰ παλμῶν;) τὰς ἐκθέσεις μου, συμεριζομένη τὴν εὐθυμίαν μου, τὴν δυσθυμίαν μου, τὸν κόρον μου ἢ τὴν νοσταλγίαν μου. Τοῦτων οὕτω συμφωνηθέντων, ἐγὼ μὲν ἀνεχώρησα περιχαρὴς, ὅσον ἢ στερήσας μοι τὸ ἐπέτρεπε, διότι κατελίμπανον ὀπισθέν μου ὃν τι, κηδόμενον τῆς τύχης μου. Σεῖς ὅμως ἤδη, λαμβάνουσα τὴν παροῦσαν μου, συσπᾶτε τὰς ὀφρὺς καὶ χαίνετε, ὥστε δεχομένη πρᾶγμα ἀπρὸς δόκητον καὶ ἀνεξήγητον, διότι ἀμφιβάλλω πολὺ ὅτι οὐ μόνον τὴν ὑπόσχεσίν Σας ἐνθυμεῖσθε πλέον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν πρὸς ὃν ὑπεσχέθητε ὁλοσχερῶς ἐλησμονήσατε.

— Ἀμφιβάλλετε; . . .

— Καὶ πῶς ὅχι, κυρία μου; Εἰς τόπον, ἐν τῷ ὁποίῳ τρεῖς τοῦλάχιστον τῆς ἡμέρας μετατίθενται οἱ ὑπάλληλοι καὶ ἐννεάκις τῆς ἐβδομάδος ἀντικαθίστανται οἱ ὀπουργοὶ — ἐν τῷ ὁποίῳ, δις κατὰ λεπτὸν ὁ ἐφημεριδογράφος ἀλλάσσει πολιτικὴν πορείαν, καὶ ὁ μέχρι μεσημβρίας ὕβριζόμενος ὡς προδότης τῆς πατρίδος καὶ ἐξωνημένος καὶ ἄξιος λιθασμοῦ, πρὸς τὸ ἐσπέρας ἐγκωμιάζεται ὡς πατριώτης πλήρης αὐταπαρνήσεως καὶ χρηστότητος ὡς ὑπέρμαχος τῶν ἐθνικῶν ἐλευθεριῶν, ὡς ἄξιος χιλιοταλάντου στεφάνου — ἐν τῷ ὁποίῳ, ὁ τέως ἄστεγος καὶ ἀγροῖκος, αἴφνης μεταμορφοῦται εἰς ἔμπλεων εὐγενείας καὶ συνέσεως διπλωμάτην, δὲν ἐπιτρέπεται ἄρα καὶ εἰς ἐμὲ μετὰ τοσούτου χρόνου ἀπουσίαν νὰ ἀμφιβάλλω μὴ ἐπέλθῃ καὶ εἰς ὑμᾶς, κατὰ τὸ κοινὸν πάθημα,

μεταβολή τις, εἰς τρόπον ὥστε, ἀναγινώσκουσα τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμὰς μου, ἀκουσίως πῶς νὰ ἐνθυμηθῇτε τὸ ναυαγῆσαν πρὸ ὀλίγου εἰς τὸν Ὠκεανὸν ἀτμόπλοιοι καὶ νὰ στενάξῃτε (ὅχι βεβαίως ἐκ κακῆς προθέσεως) διότι παραπλήσιον γεγονός δὲν συνέβη καὶ εἰς τὸ Αἶγαϊον;

— Πολὺ κακὴν ἰδέαν ἔχετε δι' ἐμὲ, ἐνῷ οὐδεμίαν γυνὴ εἶνε τοσοῦτον ἀγαθὴ, ὡς ἐγώ.

— Μὲ θέλγει ἄκρως ἡ διαβεβαίωσίς σας αὕτη περισσότερον ὅμως ἤθελε μὲ θέλγει, ἂν πικρά τις τοῦ παρελθόντος πείρα δὲν διετέλει εἰς ἀντίφασιν πρὸς αὐτὴν. Ἀλλ' ὅπως δὴ ποτε, ἀφοῦ φαίνεσθε διατεθειμένη νὰ ἐμμείνητε εἰς τὴν ὑπόσχεσίν σας, ἐγὼ, ἐννοεῖτε καλῶς, δὲν θέλω φανῇ κατώτερος ὑμῶν ἐπομένως θὰ σᾶς ἐκθέσω τὰ κατ' ἐμὲ ἐν πάσῃ ἀληθείᾳ καὶ εἰλικρινείᾳ, καθόσον αἱ ἡμέραι ἃς διανύομεν, ἡμέραι συντριβῆς καὶ μετανοίας, δὲν ἐπιτρέπουσι ψεῦδος καὶ ὑπόκρισιν. Εὐχομαι δὲ νὰ εὕρω καὶ ἐν ὑμῖν τὴν εἰρήνην ἐκείνην, ἥτις μοι εἶνε τοσοῦτον ἐπιθυμητὴ, καὶ τὴν ἀγαθότητα ὅπως εὐσυμπαθῆτως διεξέλθῃτε τὰς ὁδοπορικὰς μου ταύτας ἀναμνήσεις.

Ἰσως κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἀναμνήσεως τοιαύτας γραφόντων, περιμένετε νὰ σᾶς διηγηθῶ τὰς τοῦ πλοῦς μου περιπετείας, ὅποσοι καὶ ὅποιοι ἦσαν οἱ συμπλωτῆρές μου, τίς ἢ φυσιογνωμία των, ποῦ κατηυθύνετο ἕκαστος, ἂν μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχον νεάνιδες, ὥστε τὸν πλοῦν μου αὐτὸν νὰ συμπεράνω δι' ἐρωτικῶν τινος ἐπεισοδίου ἢ εὐτραπέλου τινος διηγήματος. Μὴ περιμένετε ὅμως τοιοῦτό τι, διότι τὰς τοιαύτας θεωρίας δὲν μοι ἐπέτρεπεν ἡ ψυχικὴ μου κατὰστασις· ἄλλως τε οὔτε λογιστὴς εἶμαι διὰ νὰ ἀριθμῶ πόσοι καὶ ποῖοι ἦσαν οἱ συμπλέοντες, οὔτε κατάσκοπος διὰ νὰ ἐρευνήσω ποῦ μετέβαινον, οὔτε ἀνακριτὴς διὰ νὰ ἐξετάσω ἂν ἦσαν ἄνδρες ἢ γυναῖκες, οὔτε τέλος μυθιστοριογράφος διὰ νὰ ἀσχοληθῶ περὶ πράγματα σκανδαλώδη. Ἐγώ, ἐνόσω ἐφαίνετο ὁ Πειραιεὺς καὶ αἱ ἄκται τῆς Ἀττικῆς ἔμμενον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος σύννοους, κατοπτρεύων σημειόν τι τοῦ Ἀθηναίου ὀρίζοντος, ἴσως τὸ Ζενιθ ὑμῶν . . . ὅτε δὲ ἀπώλεσα ἐκ τῆς θέας τὴν ξηρὰν ἐκείνην παραλίαν, κατῆλθον εἰς τὸν θάλαμον, ἐδείπνησα, καὶ εἰσδύσας εἰς τὸν κοιτωνίσκον μου παρεδόθην εἰς σκέψεις διαφόρους, μέχρις οὗ ὁ ὕπνος, ὑποδοθηόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ λικνιζομένου ἀτμοπλοίου, ἐλθὼν ἔκλεισε τὰ βλεφάρὰ μου. Πόσον ἐκοιμήθην, ἀγνοῶ, ὅτε ὅμως ἐξύπνησα εὐρέθην πρὸ τῆς Σμύρνης. Ἰσως μὲ